

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 21 октомври 2020 г.
(OR. en)

9573/20
ADD 1

Междуетноститутуционално досие:
2018/0089(COD)

CONSOM 114
MI 232
ENT 79
JUSTCIV 71
DENLEG 45
CODEC 626

ПРОЕКТ ЗА ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ НА СЪВЕТА

Относно: Позиция на Съвета на първо четене с оглед на приемането на
ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно
представителни искиове за защита на колективните интереси на
потребителите и за отмяна на Директива 2009/22/ЕО
— Проект за изложение на мотивите на Съвета

I. ВЪВЕДЕНИЕ

На 12 април 2018 г. Комисията предаде на Съвета посоченото по-горе предложение¹, основано на член 114 от ДФЕС, както и съобщението „Нов търговски механизъм за потребителите“ и друго предложение за директива относно модернизирането на правилата за защита на потребителите² (прието през 2019 г.).

С предложението за директива се модернизира и заменя Директивата относно исковете за преустановяване на нарушения³, като се предвиждат мерки за обезщетение и мерки за преустановяване или забрана в случай на нарушения на правото на Съюза, засягащи дадена група потребители.

Европейският икономически и социален комитет даде становището си на 20 септември 2018 г.⁴ Европейският комитет на регионите даде становището си на 10 октомври 2018 г.⁵

Европейският парламент (ЕП) прие своята позиция на първо четене през март 2019 г.⁶, като предложи 108 изменения на предложението на Комисията. След изборите за ЕП през 2019 г. докладчикът Geoffroy DIDIER (EPP, FR) беше повторно назначен. На 9 януари 2020 г. Комисията по правни въпроси, от чиято компетентност е предложението, реши да започне преговори със Съвета въз основа на първото четене в ЕП.

Разглеждането на предложението в работна група „Защита и информиране на потребителите“ започна през март 2018 г. Оценката на въздействието на Комисията беше разгледана по време на първото заседание на работната група по това досие. Прегледът показва, че като цяло делегациите са удовлетворени от методите и критериите, прилагани от Комисията в нейната оценка на въздействието.

На заседанието си от 28 ноември 2019 г. Съветът (Конкурентоспособност) постигна съгласие по общ подход⁷, с което предоставя на председателството мандат за продължаване на преговорите с ЕП.

¹ Документи 7877/18 + ADD 1 — 5.

² Директива (ЕС) 2019/2161 за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и на директиви 98/6/ЕО, 2005/29/ЕО и 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на по-доброто прилагане и модернизирането на правилата за защита на потребителите в Съюза (ОВ L 328, 18.12.2019 г., стр. 7).

³ Директива 2009/22/ЕО относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите (ОВ L 110, 1.5.2009 г., стр. 30).

⁴ ОВ С 440, 6.12.2018 г., стр. 66.

⁵ ОВ С 461, 21.12.2018 г., стр. 232.

⁶ Док. 7714/19.

⁷ Док. 14210/19 + ADD 1.

Състояха се три неформални тристранни срещи на 14 януари, 2 март и 22 юни 2020 г. На последната тристранна среща съзаконодателите постигнаха предварително съгласие по цялостен компромисен пакет.

След приемането на общия подход Комитетът на постоянните представители беше информиран от председателството за напредъка на преговорите на 15 януари, 26 февруари, 4 март, 17 и 24 юни 2020 г. На 30 юни 2020 г., след анализ на окончателния компромисен текст с оглед на постигането на споразумение, Комитетът на постоянните представители потвърди политическото споразумение⁸, постигнато на 22 юни 2020 г. между съзаконодателите.

На 7 юли 2020 г. Комисията по правни въпроси на ЕП одобри текста. На същия ден председателят на Комисията по правни въпроси изпрати писмо до председателя на Комитета на постоянните представители, в което посочва, че след проверка от страна на юрист-лингвистите от двете институции той ще препоръча на Комисията по правни въпроси и на пленарното заседание да приемат на второ четене позицията на Съвета на първо четене без изменения.

Въз основа на това, на 22 юли 2020 г. Комитетът на постоянните представители препоръча на Съвета да одобри политическото споразумение⁹, което беше потвърдено на 21 септември 2020 г. от Съвета (Селско стопанство и рибарство).

II. ЦЕЛ

Настоящата директива има за цел да засили доверието на потребителите и предприятията във вътрешния пазар чрез осигуряване на по-лоялна конкуренция и укрепване на ефективното прилагане на правото на Съюза в областта на защитата на потребителите. По-конкретно предложението дава възможност на компетентните структури, определени от държавите членки, да предявяват представителни иски за целите на мерките за преустановяване или забрана и мерките за обезщетение в случай на нарушения на правото на Съюза, засягащи група потребители. Тя заменя настоящата Директива относно исковите за преустановяване на нарушения и отговаря на необходимостта от хоризонтален подход на ЕС към колективната защита, основан на общ набор от принципи, зачитащи националните правни традиции и осигуряващи гаранции срещу възможни рискове от злоупотреби.

⁸ Док. 9059/20.

⁹ Док. 9592/20 + COR 1 + ADD 1.

III. АНАЛИЗ НА ПОЗИЦИЯТА НА СЪВЕТА НА ПЪРВО ЧЕТЕНЕ

1. Предмет и обхват (членове 1 и 2, както и приложение I)

Изяснен е предметът на директивата, а именно да се гарантира, че във всички държави членки са налице представителни искове, насочени към защита на колективните интереси на потребителите, както и връзката ѝ със съществуващите правила на международното частно право. Съветът подкрепи гаранцията на ЕП, че директивата не следва да представлява основание за намаляване на защитата на потребителите в областите, обхванати от правните актове, изброени в приложение I. Списъкът беше актуализиран и обхваща области като финансовите услуги, пътуването и туризма, енергетиката, здравеопазването, телекомуникациите и защитата на данните.

2. Разграничение между национални и трансгранични искове (членове 4 и 6, както и съответните определения в член 3)

За Съвета беше важно да се въведат общи и по-строги критерии за определяне на компетентни структури за целите на трансграничните искове и да се гарантира тяхното взаимно признаване. В съответствие с предложенията на ЕП критериите за определяне на компетентни структури за целите на националните искове трябва да бъдат в съответствие с целите на директивата.

3. Финансиране на представителни искове (членове 4 и 10)

ЕП изрази загриженост относно прозрачността на финансирането на компетентните структури и също така имаше за цел да укрепи правилата за предотвратяване на конфликти на интереси. Това доведе до промени, договорени от Съвета, относно по-подробните критерии за определяне и относно финансирането от трети страни на искове за обезщетение. Следователно държавите членки трябва да гарантират, че конфликтите на интереси се предотвратяват и че финансирането от трети страни не отклонява представителния иск от защитата на колективните интереси на потребителите. В случай на основателни съмнения може да се наложи компетентните структури да оповестят пред съда или административния орган финансова справка относно тяхното финансиране.

4. Функциониране на представителните искиове (членове 7, 8, 9 и 12)

За Съвета беше важно да се изясни допълнително функционирането на представителните искиове, за да се улесни транспонирането и прилагането на директивата, а именно чрез въвеждането на отделен член относно мерките за преустановяване или забрана. Според ЕП принципът „загубилият плаща“ беше от ключово значение за избягване на злоупотреби с предявяването на искиове. В този смисъл бяха направени редица промени и пояснения, включително премахването на необходимостта от наличие на предходно окончателно решение за преустановяване или забрана, за да бъдат наложени мерки за обезщетение.

5. Информация за представителните искиове (член 13)

За ЕП беше важно да бъдат укрепени разпоредбите относно информацията, предназначена за потребителите във връзка с представителните искиове. Съветът подкрепи тази цел и счете, че това укрепване следва да се извърши по пропорционален начин. Тези разпоредби бяха съответно адаптирани.

6. Помощ за компетентните структури (член 20)

За ЕП беше от решаващо значение да се укрепят и уточнят разпоредбите относно помощта, предоставяна на компетентните структури. Съветът постигна съгласие, че държавите членки ще предприемат мерки, които имат за цел да гарантират, че разходите не възпрепятстват компетентните структури да предприемат мерки за преустановяване или забрана и мерки за обезщетение.

7. Европейски омбудсман (член 23, параграф 3)

Съгласно поисканото от ЕП, в текста се изисква Комисията да извърши оценка на това дали трансграничните представителни искиове могат да бъдат разглеждани най-добре на равнището на Съюза чрез създаване на Европейски омбудсман за представителни искиове за мерки за преустановяване или забрана и мерки за обезщетение.

8. Срокове за транспониране и прилагане на директивата и преходни разпоредби (членове 22 и 24)

Предвид сложността на предложението, по-специално за държавите членки, които не разполагат със система за представителни искиове, е важно Съветът да предостави на държавите членки повече време за транспониране и прилагане на директивата (съответно 24 и 30 месеца).

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Позицията на Съвета на първо четене отразява справедливия и балансиран компромис, постигнат при преговорите между Съвета и Европейския парламент със съдействието на Комисията. След дълги обсъждания на механизъм за колективна защита на европейско равнище, на потребителите и търговците най-накрая беше предоставена рамка за целия ЕС, която ще подобри спазването на правилата за защита на потребителите и ще допринесе за еднакви условия на конкуренция между предприятията.
